

TANÍTÁSOK.

1942. március 3. hete.

Olvasmánytárgyalás.

III. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Sebők Zs.: A szántóvető könyve.

Nevelési cél: Természetszeretetre nevelés.

I. Előkészítés. a) Számonkérés. Az elmúlt órán tárgyalt olvasmány felújítása és annak számonkérése.

b) Áthajlás. Ilyenkor, amikor kizöldül a határ, legelső sétánk a szabadta vezet. Fölkeressük a régen elhagyott természetet, elbűszelgetünk fűvel-fával, virággal, mint régen nem látott kedves ismerősünkkel. Nekünk nagy újság az ilyen séta, de a gazdálkodó embernek nem újság, hanem egyenesen könyv a természet, amelyből tanul.

c) Célkitűzés. Nézzük hát, mit tanul a gazda a természet nagy könyvéből!

II. Tárgyalás. a) Az olvasmány bemutatása.

A szántóvető könyve.

Mikor a mezőn jártam, mindig gyönyörködve néztem a szántóvető emberek munkáját.

— Adjon Isten jó napot! — köszöntöttem egy ízben az öreg szántóvető embert. — Hogy éli a világát, bátya?

Ezt felelte:

— Dolgozunk, fáradunk, ahogy a jó Isten rendelte.

— Bizony szép foglalkozás a szántóvető emberé. Ha én nem tudományos pályára adtam volna magamat, földművelő szeretnék lenni.

— Az igaz, — mondta, — a szántóföld is olyan, mint a nyitott könyv. Sokat lehet tanulni belőle. Én már öreg ember vagyok, de minden tavasszal újat olvasok belőle.

— Ejnye, be szépen beszél, bátya! Tanítson meg engem is arra, hogy mit lehet a föld könyvéből olvasni.

Az eke szarvát fogta, én meg mellette ballagtam. Az öreg földművelő ezt mondotta:

— Hát azt beszéli nekem az én könyvem, hogy itt szántott, vetett apám, öregapám. Mikor a rögöt kitúrom helyéből, eszembe jut, hogy az én apám is túrta azt. Mikor a veritékem hull a földre, eszembe jut, hogy őseim veritékével vegyül össze. De nemcsak a veritékük, a vérük is akárhányszor hullott ezért a földért. Arra tanít hát az első lapján az én könyvem, hogy szeressem ezt a földet, ezt a határt, ezt a hazát!

— Bizony, arany ennek a könyvnek minden betűje! — kiáltottam.

— Mikor kibúvik a földből a vetés gyöngye feje, — foly-

tatta az öreg szántóvető — azt olvasom az én könyvemben, hogy ez a föld ad nekünk kenyeret. De arra is rátanít a könyvem, hogyha nem dolgozom, kiesik a kenyér a szájunkból. Dolgozzál, hogy ne szűkölködjének a tieid! — mondja nekem minden reggel. És én dolgozom. Ha szépen zsendül a vetés, ha elkerüli a fagy vagy a szárazság, kedvesen fülembé súgja: No, ez idén jut Jancsikának piros eszímára, a Katicának hupikék kendőre, meg egy riska tehénre. Megtanítja ez a könyv az embert arra, hogy szeresse a családját és felebarátját.

— Nincs ennél kedvesebb könyv! — mondottam.

— Mikor pedig előttünk ring az érett kalász — folytatta a szántóvető — és várja a kaszát, sarlót, az én könyvemben azt olvasom: Ember, ismerd meg az áldásban Isten kezét és emeld hozzá hálásan szívedet. És Istenhez fohászkodunk hálásan mindnyájan. Ha pedig csapás látogat meg bennünket, jégverés, szárazság, vagy más, ezt beszéli a könyvem: Ember, ne csüggedj, ismerd meg a csapásban Isten kezét és nyugodjál meg a csapásban is, mert Ő tudja, miért tette. Ne ítéld meg Isten dolgát, vedd éppen olyan hittel a csapást, mint az áldást. És megnyugszunk hitünkben. Az a könyv megtanít minket hinni, túrni, Istenben bízni.

A szántóvető elhallgatott. Én meg arra gondoltam, hogy mi minden szépre, okosra tanítja az embert az anyaföld! Milyen szép a szántóvető ember élete, aki mindennap ilyen sok bölcseséget olvas a természet könyvében.

b) Az olvasmány gondolatsoportonkénti tárgyalása. Megbeszélés.

Gondolatsoportok. Találkozás a szántóvetővel.

Szeressük ezt a földet, ezt a határt, ezt a hazát!

Szeressük családjunkat és felebarátunkat!

Tanuljunk meg hinni, túrni és Istenben bízni.

Erre tanít meg bennünket a föld!

III. Összefoglalás. A táblára írt vezérszavak alapján.

Házi feladat: fogalmazzanak egy délutáni kirándulásukról.

AKÁCFAVIRÁG ...

Tele van a város.	Mintha e nagy utcák
Akácfavirággal,	Lármája élülne,
Akácfavirágok	S körültem a város
Édes illatával.	Faluvá szépülne,
Bolyongok alattuk	Mintha csak ott járnék
Ébren álmodozva,	A mi kis falunkba:
Mintha minden egy akácia	Ráösmerek illatáról
Nékem virágozna!	Minden akácunkra...

.. Akácia-erdőség,
Kicsi falum képe,

Gyermekkori álmodom
Ezer szép emléke:
Milyen gyönyörűség
Gondolni is rátok,
Házuuk előtt bólingató
Akáciavirágok!

Szaboleska Mihály.

1942. március 4. hete.

Olvasmánytárgyalás.

IV. OSZTÁLY.

A tanítás anyaga: Mikszáth K.: „A királyné szoknyája“
c. olvasmány.

Nevelési cél: A természet is tud büntetni, ha megbántják.

I. Előkészítés. a) Számonkérés. Az előző órán olvasott olvasmány (költemény) felújítása és számonkérése.

b) Áthajlás. Voltatok-e már a határban? Mit láttatok odakint? Bizony, a magyar embert ilyenkor már a mező, a határ érdekli legjobban. Oda kívánczik szíve-lelke. Most hát menjünk ki mi is erre az órára a természetbe, legalább gondolatban, egy olvasmány szárnyán.

c) Célkitűzés. Olvassuk el Mikszáth Kálmán szép olvasmányát: „A királyné szoknyája“ című kis elbeszélését.

II. Tárgyalás. a) Az olvasmány bemutatása.

„A királyné szoknyája.“

A „Királyné szoknyája“ híres volt a palócok földjén, a Bágy mentén. Így nevezték azt a termékeny, nagy rétet, mely a Gyócsi-családé volt s melynek nem is volt párja az egész palócföldön. A természet behimezte sok, sok tarka virággal, s a esillogó Bágy volt a pántlikája.

Ugy történt, hogy Gyócsi Istók halála után Mudrik Mihályt állította maga mellé férjnek az asszony. De egy-két évre ezután ő is meghalt s ekkor történt, hogy Mudrik Mihály uram az osztásnál megrövidítette, kijátszotta a Gyócsi-árvákat, Imrét és Esztert. A saját édesleányának, Erzsinek, adta a jobbik részt, a „Királyné szoknyáját“; a mostohaárváknak pedig a rosszabbik jutott.

A szegény nyomorék Imre, az idősebbik, a Bogát-hegyet kapta. Éppen olyan púpos a jószága, mint a háta. Nyomorult egy irtvány, ez bizony nem hozza meg száraz esztendőben a vetőmagot sem. Kis húga, Eszter pedig odaszorult a „Csipkés dülőbe“. Árok hátán árok. Legelőnek se jó, még a telekkönyvbe is úgy van beírva, hogy „hasznavehetetlen.“

A tekintetes vármegye is úgy határozott, amint Mudrik uram kieszelte. Imréé a sovány Bogát, Eszteré a kavicsos ugar, Erzsie pedig a gyönyörű selyemrét, a „Királyné szoknyája“.